



Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond



Eesti
tuleviku heaks

Uussisserändajate lõimumise mõõtmine lõimumisindeksite abil erinevates Eesti piirkondades ja Eestis tervikuna

Ave Roots, Tartu Ülikool

Kristjan Kaldur, Tartu Ülikool; Balti Uuringute Instituut



RITA-RÄNNE
projekt

RITA-RÄNNE projekt aitab välja töötada teaduslikult põhjendatud innovaatilisi lähenemisi rände ja lõimumise protsesside juhtimiseks Eestis, eesmärgiga aidata kaasa majanduse arengule ja ühiskonna sidususe suurenemisele

SISSEJUHATUS

Uussisserändajate integreerimine on väga oluline, et tagada ühiskonna heaolu ja sidusus. Inimesed, kes ei ole seotud teiste inimestega (puuduvad sotsiaalsed suhted) ega ka riigi ja erinevate institutsioonidega on suuremas marginaliseerumise ja radikaliseerumise ohus (Lyons-Padilla et al., 2015). Seega on nii ühiskonna sidususe kui ka turvalisuse mõtte väga oluline uurida uussisserändajate integreerumist vastuvõtva riigi ühiskonda. Uussisserändajate integreerumist on varasemalt mõõdetud nii ühe indikaatoriga (näiteks kodakondsuse saamisega nagu seda teeb Yang (1994)) kui ka mitmedimensionaalsete mõõdikutega (näiteks Constant, Roberts, et al., 2009; Danzer & Ulku, 2011; Favell, 2010; Harder et al., 2018b, 2018a; MIPEX, 2015; Waldrauch & Hofinger, 1997).

Käesolev uuring lähenab lõimumise mõõtmisele mitmedimensionaalselt. Antud analüüsis mõõdetakse uussisserändajate lõimumist Eestis kolme alaindeksi (eestlastega suhete, institutsioonidega seotuse ja Eestiga seotuse indekseid) ja nende summaindeksi abil. Antud indekseid ja nende seoseid erinevate sotsiaalmajanduslike tunnustega kasutatakse selleks, et iseloomustada uussisserändajate lõimumist Eesti eripiirkondades ning kogu Eestis korraga. Linnadest on erilisel vaatluse all Tallinn, Tartu, Narva ja Pärnu, sest neis elab kõige enam uussisserändajaid.

On hulgaliselt uuringuid, mis on vaadanud uussisserändajate lõimumist piirkonnast lähtuvalt. Vaadates elupiirkondade erinevusi lõimumisel, on toodud välja, et elupiirkonna segregatsioon on seotud kooli etnilise segregatsiooniga (Fennelly & Orfield, 2008; Karsten et al., 2006). Kooli etniline koosseis on sageli vanemate koolivaliku esmane kriteerium Hollandis (Karsten et al., 2006, lk 233). Nii hollandlased kui sisserändajad ei tahaks panna oma lapsi etniliselt mitmekesisest koolidesse, vaid eelistavad koole, kus on peamiselt mittesisserännu taustaga perede lapsed (Karsten et al., 2003). Sisserännanud elavad enamasti naabruskondades, kus on rohkem vaesust, see probleem on kõige teravam linnades, kus elab kõige enam sisserännanuid ja kus on kõige enam vaesust (Kazemipur & Halli, 2000). Elupiirkonna mõttes on kõige keerulisemas olukorras väljastpoolt Euroopat tulnud sisserändajad, kes elavad kõige kehvemate elutingimustega piirkondades Lõuna-Euroopa linnades (Barcelona, Torino, Rooma, Milano, Madrid ja Lissabon) (Arbaci & Malheiros, 2010). Nii koolivaliku kui ka elupiirkonna puhul süvendab segregatsiooni turukeskemaks muutumine (Arbaci & Malheiros, 2010; Denessen et al., 2005). Uussisserännanute marginaliseerumist ja segregatsioonist elupiirkonna ja eluaseme kvaliteedi osas süvendab eriti eluasemeturu liberaliseerimine ja kvaliteetsete üürikorterite vähenemine: mida enam on piirkonnas koduomanikke, seda halvem on seis üüriturul ja seda raskem on uussisserändajatel leida endale heade elutingimustega eluase, uussisserändajatel on raskem saada pangalaenu ja seega ka endale oma eluaset soetada (Arbaci & Malheiros, 2010). Skandinaaviamaade pealinnades (Helsinki, Oslo, Kopenhaagen ja Stockhokm) tehtud uuring näites, et sissetulekumobiilsus aitab väljastpoolt Euroopat tulnud uussisserändajatel liikuda ka parematesse elupiirkondadesse Kopenhaagenis ja Oslos (Helsingis ja Stockholmis statistiliselt olulist seost nende tunnuste vahel ei olnud), Kopenhaagenis ja Stockholmis on neil sisserännanuil, kes kolivad parematesse elupiirkondadesse ka enam võimalusi kontaktiks kohalikega ja nad on paremini integreerunud, kuid Oslo puhul ei ole muutust segregatsioonis isegi kui sisserännanud kolivad parematesse elupiirkondadesse ning Helsingis jällegi parematesse elupiirkondadesse kolimisel sisserändajate segregatsioon kasvab (Wessel et al., 2017).

Danzer ja Yaman (2013) leidsid, et kui ühiskonnas on olemas sama vähemusrahvuse esindajad, siis see tõstab põhirahvusega suhtlemise kulusid ja vähendab nendega kontakte. Lõuna-Euroopa linnade (Barcelona, Torino, Rooma, Milano, Madrid ja Lissabon) uuringu järgi on seal elavatest

sisserändajatest kõige enam segregeerunud Aasiast pärit immigrandid, kõige vähem aga Ida-Euroopast ja Ladina-Ameerikast tulnud sisserändajad (Arbaci & Malheiros, 2010, lk 236). Hollandis on marokolased ja türklased oluliselt enam segregeerunud ja halvema hollandi keele oskusega ning kultuurilises mõttes traditsioonilisemate soorollidega kui Surinamest ja Antillidelt pärit sisserändajad (Musterd & Ostendorf, 2009). Vaadates, kas ja kui palju sisserännanute võrgustikes on põhirahvuse esindajaid, selgus Saksamaa 18-30aastaste uuringust, et meeste võrgustikes oli neid rohkem, kaerahvuseliste perede lastel (üks vanem on põhirahvusest) oli neid rohkem, kodakondsuse saanutel oli neid rohkem, itaallastel oli neid türklastega võrreldes rohkem, kõrg-, kesk- ja kutseharidusega inimestel oli neid rohkem kui põhiharidusega inimestel, praktiseerivatel islamiusulistel oli võrgustikes põhirahvuse esindajaid vähem (Haug, 2003). Positiivsed suhted erinevate rahvuste vahel ei kasva mitte vastava rühmaga suurenenemisega vastavas riigis, vaid hoopis majandusliku olukorra paranemisega riigis (Semyonov & Glikman, 2008).

METODOLOOGIA

Andmed

Antud analüüsis on kasutatud eesti Integratsioonimonitoringu 2017. Aasta küsitlusvoorus kogutud 2012-2016 aastal Eestisse elama asunud uussisserändajate andmeid. Tegemist on kihtvalimiga, kus on eraldi juhuvalimid moodustatud Euroopa Liidust ja Kolmandatest riikidest tulnud uussisserändajate seas. Andmestikule on rakendatud kaalusid, mis teeb kihid esinduslikuks vastavatel aastatel Euroopa Liidust ja kolmandatest riikidest Eestisse tulnud sisserändajate suhtes. Antud analüüsis on 2582 indiviidi (vastajad, kelle puhul valitud tunnustes puuduvad väärtusi ei esinenud).

Tunnused

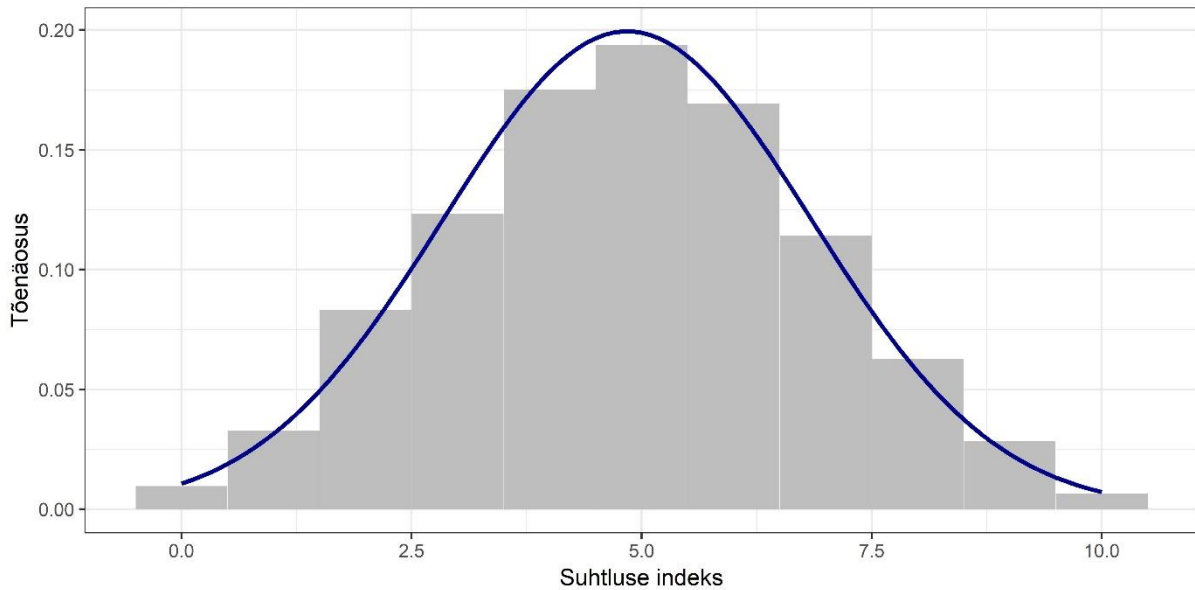
Analüüsis kasutatakse kolme lõimumise indeksit (eestlastega suhete indeks, institutsioonidega seotuse indeks ja Eestiga seotuse indeks) ja nende liitmisel saadud summaindeksit. Järgnevalt on neid indekseid kirjeldatud.

Eestlastega sotsiaalsete suhete indeksis vaadatakse, milliseid suhteid (sõbrad sugulased jne) uussisserändajatel eestlastega on ja kui sageli nendega suheldakse. Seotust põhirahvusega on võrgustikest lähtuvalt (kui palju sisserännanute võrgustikes oli põhirahvuse esindajaid) varasemalt uurinud Haug (2003).

Eestlastega sotsiaalsete suhete indeks on summaindeks, mis koosneb kahe bloki tunnustest: eestlaste hulgast tutvusringkonnas ja eestlastega suhtlemise sagedusest. Tutvusringkonnas olevate eestlaste kohta käivate küsimuste blokk koosnes viiest tunnusest: kui palju on eestlasi sugulaste (sh pereliikmed ja abikaasa/partner), sõprade, tuttavate, õpingukaaslaste, kolleegide, huvi- ja hobikaaslaste ja sotsiaalmeediakontaktide hulgas. Need olid mõõdetud neljapunktsel skaalal: üldse ei ole, vähesed, umbes pooled ja kõik või enamus. Indeksi moodustamise jaoks kodeeriti need tunnused ümber nii, et eestlaste puudumist vastavas grupis tähistati 0-ga ja vastavalt iga järgnev kategooria oli tähistatud ühe võrra suurema numbriga ning kui kõik või pooled vastavas grupis olid eestlased, siis tähistati seda 3-ga.

Viimase kuue kuu jooksul eestlastega suhtlemise sagedust oli küsitud neljas valdkonnas: tööl või koolis, Facebookis, internetifoorumites, blogides, vabaajategevustel nagu hobid, kultuuriüritused, sportimine ja sõpruskonnas, tutvusringkonnas. Need tunnused olid mõõdetud 5-pallisel skaalal: ei

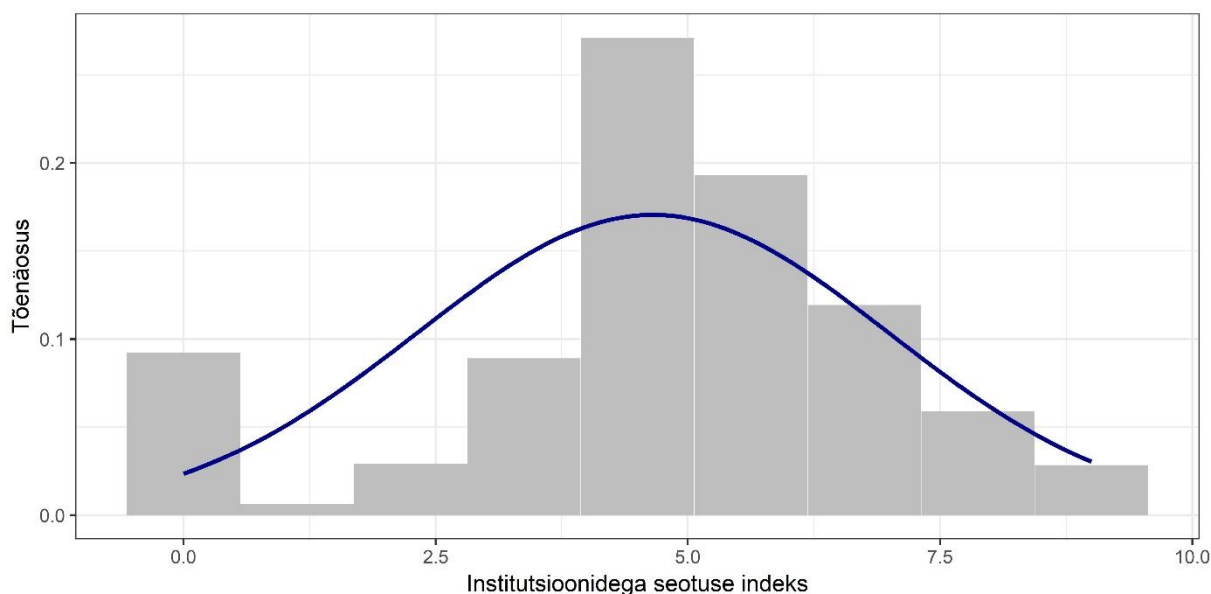
ole, harvemini, mõnel korral kuus, mõnel korral nädalas, peaaegu iga päev. Eelmiste tunnuste skaalaga võrreldavaks tegemiseks teisendati nende tunnuste skaalad nii ümber, et nende miinimum oli 0 (ei ole) ja maksimum 3 (peaaegu iga päev). Igas vastava bloki tunnuses on puuduvad väärtused asendatud individipõhiselt vastava bloki vastuste keskmisega. Kõigi nende üheksa tunnuse kokku liitmisel saadud summaindeks teisendati skaalale 0-10. Mida suurem on indeksi väärtus, seda enam ja seda sagedasemad on suhted eestlastega. Kahjuks ei olnud selles uuringus küsitud uussisserändajate suhete kohta teiste rahvustega Eestis, mis Tallinna ja eriti Narva ja ülejäänud Ida-Virumaa puhul oleksid olnud väga olulised. Eestlastega sotsiaalsete suhete indeksi jaotus on toodud joonisel 1.



Joonis 1. Eestlastega sotsiaalsete suhete alaindeksi histogramm koos normaaljaotuse kõveraga.

Institutsioonidega seotuse indeks mõõdab uussisserändajate seotust tööturu, haridussüsteemi ja muude organisatsioonidega. Esser (2001) toob välja, et institutsioonidega seotust väljendab seotus tööturuga, muude organisatsioonidega ja vahendajate abi (vahendavad sisserändajate ja kohalike vahel, aitavad saada infot, kontakte, aitavad teha koostööd kohalike ja sisserändajate vahel). Ka Haug (2003) toob välja, et töö, kool ja muud organisatsioonid on võimalus kontaktiks sisserännanute ja mittesisserännanute vahel.

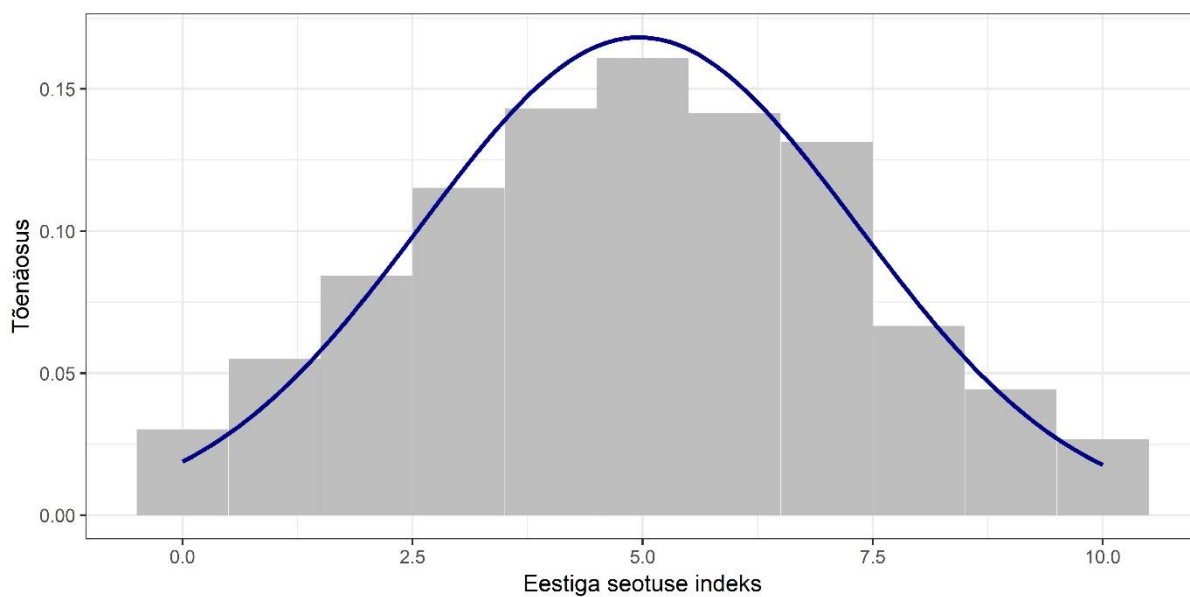
Institutsioonidega seotuse indeks on summaindeks, kus on erinevate kaaludega (vastavalt võimalusele saada kontakti mittesisserändajatega) liidetud töötamine ja ettevõtjaks olemine (kaal 4), õppimine (kaal 3), osalemine parteis, noorteklubis, kultuuriseltsis, talgutel, mittetulundusühingus, kasutanud kohanemisprogrammi, töötukassat, maakondlikke arenduskeskusi või integratsiooni sihtasutust (kaal 2), keelekliki ja CV-online'i kasutamine (kaal 1). Pärast nimetatud tunnuste summeerimist teisendati indeks skaalale 0-10. Mida suurem on indeksi väärtus, seda enam ollakse erinevate institutsioonidega seotud. Institutsioonidega seotuse indeksi jaotus on toodud joonisel 2.



Joonis 2. Institutsioonidega seotuse alaindeksi histogramm koos normaaljaotuse kõveraga

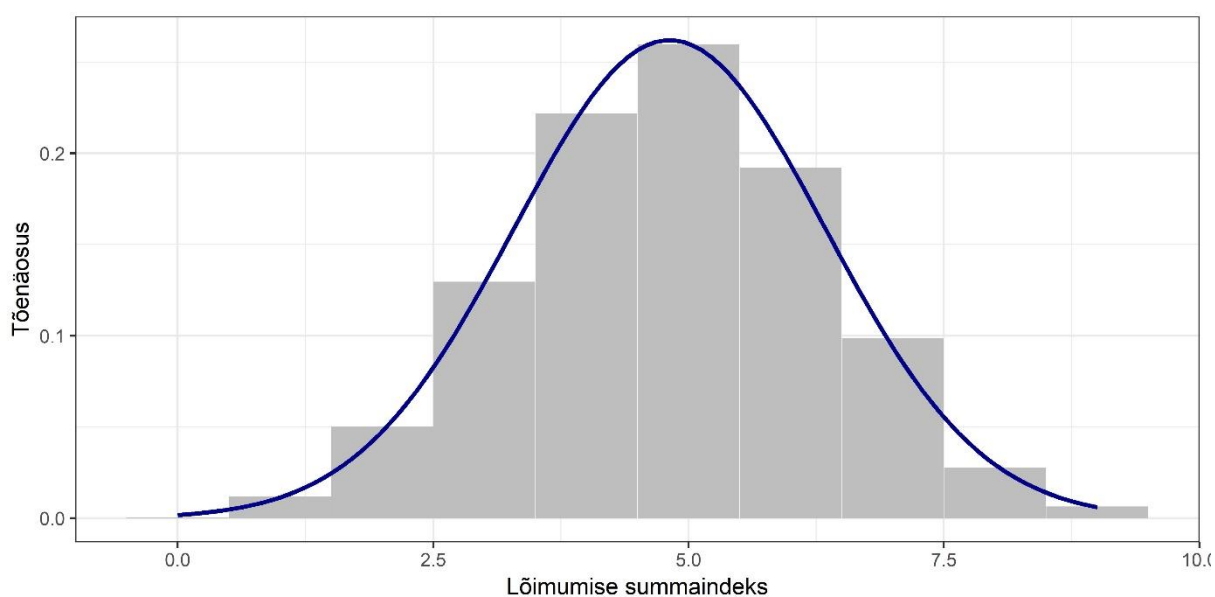
Eesti riigiga seotuse indeks näitab, kui hästi uussisserändaja on Eestis kohanenud, kui hästi ta ennast siin tunneb ja kui kauaks ning mil moel soovib oma tulevikku Eestiga siduda. Riigiga seotust on varasemat mõõdetud kodakondsuse kaudu (Constant, Roberts, et al., 2009; Constant & Massey, 2002; Danzer & Ulku, 2011; Yang, 1994), soovi kaudu sihtriiki jääda või päritoluriiki naasta (Constant, Gataullina, et al., 2009), kui tugevalt ollakse sotsiaalselt seotud sihtriigi ja päritoluriigiga ning kuivõrd identifitseeritakse ennast siht- või päritoluriigiga (Constant, Roberts, et al., 2009; Constant & Massey, 2002).

Eestiga seotuse indeks koosneb neljast tunnusest: kas plaanib taotleda Eesti kodakondsust, kui kauaks plaanib Eestisse jääda, kui teretulnuna ennast Eestis tunneb ja kui hästi on kohanenud eesti eluga. Kui oli plaan taotleda kodakondsus, siis see tähistati 1-ga, kui ei olnud 0-ga ja kui vastaja ei teadnud, siis 0,5-ga. Kui kauaks plaanib Eestisse jääda oli mõõdetud skaalal: vähemalt viis aastat, kuni 5 aastat, tahab jääda Eestisse, aga elada ka mujal, Eestist lahkunud, kuid soovib tulla tagasi, soovib lahkuda Eestist nii kiiresti kui võimalik, on Eestist lahkunud. Eestis teretulnuna tundmine on mõõdetud 4-punktilisel skaalal: täiesti nõus, pigem nõus, pigem ei ole nõus, üldse ei ole nõus. Eesti eluga kohanemine oli mõõdetud 10-punktilisel skaalal, 1 tähendas, et ei ole kohanenud, on väga raske ja 10 tähendas, et on väga hästi kohanenud. Algselt teisendati kõik tunnused skaalale 0-1, siis summeeriti ja seejärel teisendati indeks skaalale 0-10. Mida kõrgem on indeksi väärtus, seda enam ollakse Eestiga seotud. Eestiga seotuse indeksi jaotus on toodud joonisel 3.



Joonis 3. Eestiga seotuse alaindeksi histogramm koos normaaljaotuse kõveraga

Summaindeksi puhul on eestlastega suhete indeks, institutsioonidega seotuse indeks ja Eestiga seotuse indeks kokku liidetud ning skaala teisendatud vahemikku 0-10. Mida kõrgem on indeksi väärtus, seda enam ollakse Eestis integreerunud. Summaindeksi jaotus on toodud joonisel 4.



Joonis 4. Lõimumise summaindeksi histogramm koos normaaljaotuse kõveraga

Kirjeldatud indeksitest on võimalik põhjalikumalt lugeda Kaldur et al. (2019).

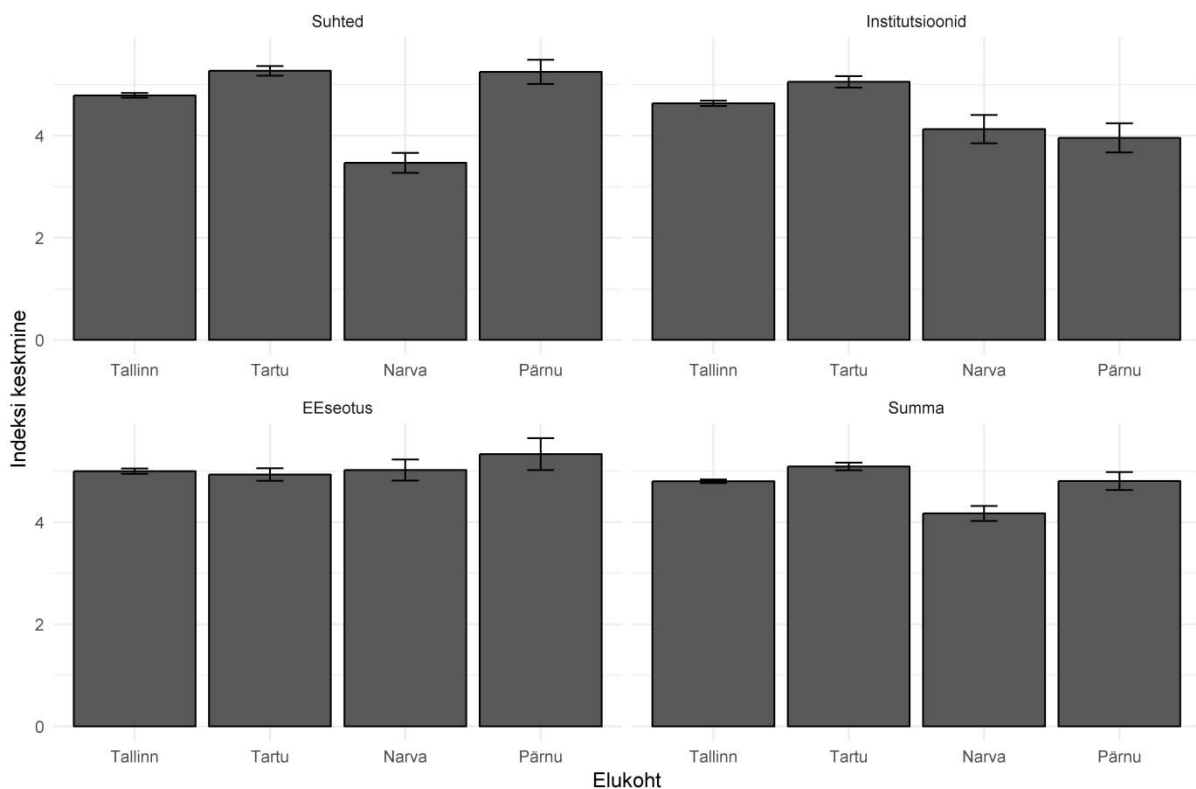
Analüüsimeetoditena kasutatakse lineaarset regressioonanalüüsi ja binaarset logistilist regressioonanalüüsi. Sõltuvad tunnused on eelpool kirjeldatud indeksid lineaarsete regressioonanalüüside puhul ja indekse alusel moodustatud binaarsed tunnused (pole seotud ühegi institutsiooniga võrreldes nendega, kes on ühe või enama institutsiooniga seotud ja 20% kõige

madalama lõimumise tasemega invidiidid lõimumise summaindeksi alusel, võrreldes enam lõimunud vastanutega) binaarsete logistiliste regressioonanalüüside puhul. Sõltumatute tunnustena on analüüsis sugu, vanus, haridus, alla 16-aastaste laste arv (ei ole, on 1 laps, on 2 ja enam last), Eestisse elama asumise aasta ja päritolumaa, mis võimalusel (kui vastavast riigist on pärit piisavalt palju vastajaid) on jäetud eraldi riigina (Venemaa, Ukraina, Soome) või kui konkreetsest riigist oli liiga vähe vastajaid, on kodeeritud kokku piirkonna järgi (Lääne-Euroopa, Euroopa Liidu Ida-Euroopa maad, Ladina, Ameerika, Ameerika ühendriigid ja Kanada, Aasia, Aafrika, SRÜ ja Gruusia, muu).

Kõigepealt tehakse mudelid linnade (Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu) kaupa eraldi ja siis kogu Eesti andmetega. Kogu Eesti andmetega tehtavatesse mudelitesse lisatakse ka keeled, mida kasutatakse tööl ja vabal ajal. Tööl kasutatavate keelte tunnuses on eesti, inglise, eesti ja vene ja inglise koos, eesti ja inglise koos, eesti ja vene koos, vene ja inglise koos, vene, muu keel ja ei tööta. Vabal ajal kasutatavate keeltena olid eesti, inglise, eesti ja vene ja inglise koos, eesti ja inglise koos, eesti ja vene koos, vene ja inglise koos, vene, soome, ukraina, muu keel. Indiviidide vähesuse tõttu ei ole neid tunnuseid võimalik lisada linnade kaupa eraldi tehtavatesse mudelitesse.

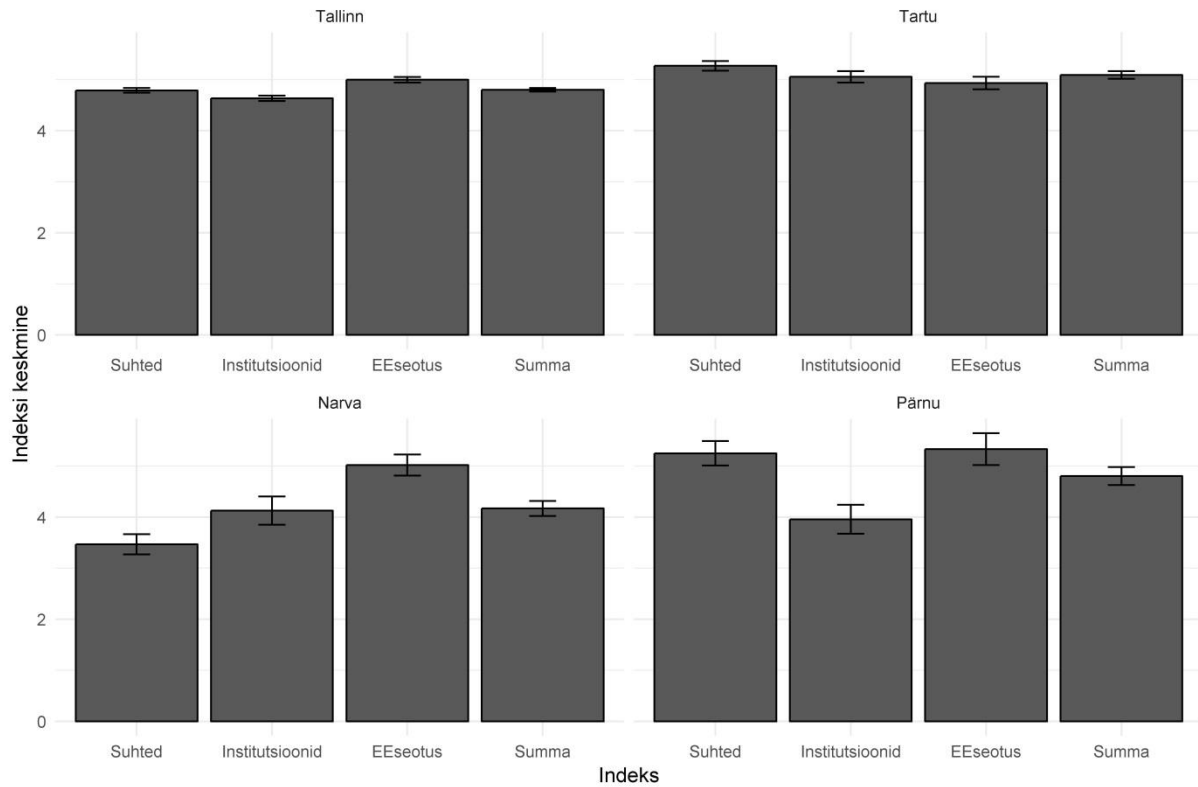
TULEMUSED

Järgnevalt on ära toodud kirjeldatud indeksite keskmiste võrdlus joonistel Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Narvas ning seejärel uuritud nende indeksite seoseid erinevate sotsiaalmajanduslike tunnustega lineaarsete ja binaarsete logistiliste regressioonimudeliste abil.



Joonis 5. Indeksite keskmised linnade kaupa

Jooniselt 5 on näha, et uussisserändajatel on suhteid Eestlastega enam Tartus ja Pärnus. Siin kahjuks ei anna antud indeks adekvaatset pilti suhetest mittesisserännanutege Narvas, sest Narvas ongi eestlasi oluliselt vähem kui teistes uuritud linnades. Institutsioonidega on uussisserändajad kõige enam seotud Tartus ja kõige vähem Pärnus ning Narvas. Seotus Eestiga on uuritavates linnades suhteliselt sarnane. Lõimumise summaindeks on kõige kõrgem Tartus ja kõige madalam Narvas.



Joonis 6. Indeksite keskmised linnades

Jooniselt 6 on näha, et Tallinnas ja Narvas on kõige kõrgem Eestiga seotuse indeksi väärtus, Tartus eestlastega suhete indeksi väärtus, Pärnus mõlemad, nii Eestiga seotuse kui ka eestlastega suhete indeksi väärtused.

Suhted eestlastega

Tabelis 1 on ära toodud sotsiaalmajanduslike tunnuste seosed eestlastega sotsiaalsete suhete indeksiga linnade kaupa.

Tabel 1. Eestlastega sotsiaalsete suhete indeksi seos sotsiaalmajanduslike tunnustega erinevates linnades lineaarse regressiooni mudelite järgi

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	0,65	***	0,10		1,03	*	1,15	*
Vanus	aastates	-0,01		0,01		0		-0,01	
Haridus	Rakenduslik kõrg	-0,16		0,19		0,01		1,99	*
(Taust: kõrg)	Kesk	0,28		0,5		0,95		-0,99	
	Kutse ja keskeri	-0,33		-0,14		-0,04		0,47	
	Põhi	-0,95	*	0,47		0,38		-1,8	
	Muu	-0,19		-0,21		0,79		x	
Alla 16aastasi lapsi (Taust: 0)	1	-0,29	*	-0,51		0,33		1,48	*
	2 ja enam	-0,42	**	-0,39		1,04		0,4	
Asus Eestisse	2013	0,20		-1,18	**	0,56		-0,05	
Elama	2014	-0,27		-1,10	**	0,32		-0,63	
(Taust: varem)	2015	-0,41	**	-1,36	***	0,71		0,55	
	2016	-0,56	***	-2,00	***	0,3		0,3	
	2017	-0,62		-4,32	***	3,27		x	
Päritolu	Ukraina	0,44	**	0,23		-0,05		1,58	
(Taust: Venemaa)	Soome	0,49	**	-0,21		x		-0,59	
	Lääne-Euroopa	1,52	***	1,02	**	-0,54		1,76	
	SRÜ ja Gruusia	0,21		0,5		-0,81		2,13	
	EL Ida-Euroopa	0,81	***	0,63		-1,6		-0,1	
	Aasia	0,73	***	0,78	*	x		2,03	
	Aafrika	0,87	***	0,69		-1,61		2,07	
	Ladina-Ameerika	1,2	***	0,72		x		x	
	USA ja Kanada	1,86	***	0,95		-2,02		1,21	
	Muu	2,37	***	-1,21		-1,16		x	
	Vabaliige	4,53	***	6,17	***	2,21		3,69	*
N		1780		346		89		71	
R ²		0,16		0,18		0,18		0,48	

p < 0,001 ***; p < 0,01 **; p < 0,05*

x – liiga vähe andmeid

Tabelist 1 selgub, et Tallinnas, Narvas ja Pärnus on meestel naistega võrreldes enam suhteid eestlastega. Tallinnas on põhiharidusega uussisserändajatel vähem ja Pärnus rakendusliku kõrgharidusega uussisserändajatel kõrgharidusega inimestest enam suhteid eestlastega. Mida enam on Tallinnas elavatel uussisserändajatel lapsi, seda vähem on neil suhteid eestlastega. Nendel Pärnus elavatel uussisserändajatel, kellel on üks laps on eestlastega enam suhteid võrreldes nendega, kellel

lapsi ei ole. Tartus ja Narvas ei ole laste arv statistiliselt olulisel määral eestlastega suhete indeksiga seotud. Mida kauem ollakse elanud Tallinnas või Tartus, seda enam on ka suhteid eestlastega. Narvas ja Pärnus ei ole Eestis elamise aeg eestlastega suhetega seotud. Tallinnas elavad Venemaalt tulnud uussisserändajatel on mujalt tulnutega võrreldes kõige vähem suhteid eestlastega. Venemaalt tulnutega sarnases olukorras on SRÜ riikidest ja Gruusiast tulnud uussisserändajad. Tartus on Lääne-Euroopast ja Aasiast tulnud uussisserändajatel enam suhteid eestlastega kui Venemaalt tulnutel. Narvas ja Pärnus päritolumaa eestlastega suhete puhul rolli ei mängi.

Danzer ja Ulku (2011:345) toovad välja, et peamised integratsiooni allikad on ajaline kokkupuude, geograafiline kokkupuude ja sotsiaalne kokkupuude (Danzer & Ulku, 2011, lk 345). Lõimumine sõltub töö, kooli, elupiirkonna rahvuselisest koosseisust ehk võimalusest olla kontaktis põhirahvusega, aga ka sisserännanu kultuurilisest taustast ja võimest uues kultuuris kohaneda ja kontakte luua (Haug, 2003). Danzer ja Yaman (2013) leidsid, et kui ühiskonnas on olemas sama vähemusrahvuse esindajad, siis see tõstab põhirahvusega suhtlemise kulusid ja vähendab nendega kontakte (Danzer & Yaman, 2013). Vaadates, kas ja kui palju sisserännanute võrgustikes on põhirahvuse esindajaid, selgus Saksamaa 18-30aastaste uuringust, et meeste võrgustikes oli neid rohkem, kaerahvuseliste perede lastel (üks vanem on põhirahvusest) oli neid rohkem, kodakondsuse saanutel oli neid rohkem, itaallastel oli neid türklastega võrreldes rohkem, kõrg-, kesk- ja kutseharidusega inimestel oli neid rohkem kui põhiharidusega inimestel, praktiseerivatel islamiusulistel oli võrgustikes põhirahvuse esindajaid vähem (Haug, 2003).

Seotus institutsioonidega

Tabelis 2 on toodud välja sotsiaalmajanduslikud tunnused, mis on seotud institutsioonidega seotuse indeksiga.

Tabel 2. Institutsioonidega seotuse indeksi seos sotsiaalmajanduslike tunnustega erinevates linnades lineaarse regressiooni mudelite järgi

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	0,75	***	0,14		0,23		-0,28	
Vanus	aastates	-0,02	**	-0,01		-0,01		-0,06	*
Haridus	Rak kõrg	-0,25		-0,44		-1,25		-2,14	
(Taust: kõrg)	Kesk	-0,25		0,32		-1,28		-0,64	
	Kutse ja keskeri	-0,30		0,42		0,10		-1,27	
	Põhi	-0,54		0,55		-2,52		-0,39	
	Muu	-0,07		-0,11		-2,77		x	
Alla 16aastasi lapsi (Taust: 0)	1	-0,55	***	-0,85	**	-0,89		0,81	
	2 ja enam	-0,88	***	-0,60		-0,54		-0,35	
Asus Eestisse	2013	-0,44	*	-1,62	**	1,03		-1,49	
Elama	2014	-0,61	**	-1,16	*	0,26		-2,13	*
(Taust: varem)	2015	-0,82	***	-1,49	***	1,46		-1,27	
	2016	-1,08	***	-1,70	***	-0,35		-0,59	
	2017	-0,84		-1,49		-0,59		x	
Päritolu	Ukraina	0,29		-0,03		0,10		0,82	
(Taust: Venemaa)	Soome	0,27		-0,49		x		1,43	
	Lääne-Euroopa	0,46	*	1,06	**	0,23		0,63	
	SRÜ ja Gruusia	0,36		0,94	*	2,18		2,51	
	EL Ida-Euroopa	0,18		0,42		-0,04		-1,76	
	Aasia	0,44	*	1,24	**	x		-2,41	
	Aafrika	0,53	*	0,16		-3,33		0,7	
	Ladina-Ameerika	0,68	*	-0,23		x		x	
	USA ja Kanada	0,88	*	-0,84		-1,31		0,47	
	Muu	0,00		0,70		2,44		x	
	Vabaliige	5,49	***	6,45	***	4,55	**	7,74	***
N		1780		346		89		71	
R ²		0,09		0,17		0,22		0,39	

p < 0,001 ***; p < 0,01**; p < 0,05*

x – liiga vähe andmeid

Tabelist 2 selgub, et Tallinnas elavad uussisserändajatest mehed on naistega võrreldes enam institutsioonidega seotud. Muudes linnades statistiliselt olulisi soolisi erisusi institutsioonidega seotuse osas ei ole. Mida vanemad on uussisserändajad Tallinnas ja Pärnus, seda väiksem tõenäosus on neil olla institutsioonidega seotud. Tartus ja Narvas vanus institutsioonidega seotuse puhul rolli ei mängi. Haridus ei ole üheski linnas institutsioonidega seotusega statistiliselt olulisel määral seotud. Mida enam on Tallinnas elavatel uussisserändajatel lapsi, seda vähem on nad institutsioonidega seotud. Tartus on ühe lapsega uussisserändajad institutsioonidega vähem seotud

kui need, kel lapsi ei ole. Muudes linnades ei ole laste olemasolu ega arv selle indeksiga statistiliselt olulisel määral seotud. Mida kauem on uussisserändajad Eestis elanud, seda paremini on nad institutsioonidega seotud Tallinnas ja Tartus, samas kui Narvas ja Pärnus nende tunnuste vahel statistiliselt olulist seost ei ilmnenud. Lääne- Euroopast, Aasiast, Aafrikast, Ladina-Ameerikast, Ameerika Ühendriikidest ja Kanadast tulnud on Tallinnas institutsioonidega enam seotud kui Venemaalt tulnud. Tartus on Lääne-Euroopast, SRÜst ja Gruusiast ja Aasiast tulnud institutsioonidega enam seotud kui Venemaalt tulnud. Narvas ja Pärnus päritoluriigi ja institutsioonidega seotuse indeksi vahel statistiliselt olulisi seoseid ei ilmnenud.

Institutsioonidega mitte seotud

Tallinnas on arvesse võetud institutsioonidega mitte seotud uussisserändajaid 10%, Tartus 4%, Narvas 21% ja Pärnus 24%. Ainult ühe institutsiooniga on Tallinnas elavatest seotud 43%, Tartus 41%, Narvas 41% ja Pärnus 30% uussisserändajatest. Pooled neist, kes töötavad Tallinnas, ei ole ühegi muu institutsiooniga seotud, Tartus on see osakaal 42%, Narvas 55% ja Pärnus 53%. Tallinnas õppivatest uussisserändajatest ei ole ühegi muu institutsiooniga seotud 42% ja Tartus 39%¹. Seega võib öelda, et institutsioonidega üldse mitte seotus ja väiksem seotus on suurem probleem Narvas ja Pärnus.

Tabel 3 toob ära sotsiaalmanaduslike tunnuste seosed institutsioonidega seotuse ja mitte seotusega. Võrreldud on neid, kelle puhul institutsioonidega seotuse indeksi väärtus on 0 ülejäänutega (indeksi väärtus 1-10).

¹ Narvas ja Pärnus oli õppijaid väga vähe.

Table 3. Tegurid, mis prognoosivad institutsioonidega mitte seotust binaarse logistilise regressiooni mudelites

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	-1,99	***	-1,92	*	-0,5		0,38	
Vanus	aastates	0,04	***	0,04		0,02		0,07	
Haridus	Rakenduslik kõrg	0,4		x		0,69		2,48	
(Taust:	Kesk	-0,41		x		x		0,56	
kõrg)	Kutse ja keskeri	0,58		1,08		0,5		2,12	
	Põhi	1,17		-16,4		x		-0,22	
	Muu	0,26		0,7		3,02	*	x	
Alla 16aastasi	1	1,04	***	1,65	*	0,48		-2,5	
lapsi (Taust: 0)	2 ja enam	1,25	***	1,05		1,42		1,09	
Asus Eestisse	2013	0,42		19,3		-0,54		0,92	
Elama	2014	0,86	*	x		0,63		2,56	
(Taust:	2015	0,54		17,1		0,24		0,26	
varem)	2016	0,72	*	x		0,83		0,47	
	2017	1,16		2,07		x		x	
Päritolu	Ukraina	-0,39		0,54		0,09		-1,51	
(Taust:	Soome	-0,46		x		x		-1,44	
Venemaa)	Lääne-Euroopa	-0,18		x		x		0,35	
	SRÜ ja Gruusia	-0,12		-0,46		0,06		x	
	EL Ida-Euroopa	0,03		-0,16		x		1,15	
	Aasia	0,42		-0,91		x		4,48	*
	Aafrika	0,14		0,32		x		x	
	Ladina-Ameerika	-1,15		-17,9		x		x	
	USA ja Kanada	-0,01		x		x		x	
	Muu	0,62		x		x		x	
	Vabaliige	-3,98	***	-22,71		-2,97		-6,46	
N		1780		346		89		71	
R ²		0,21		0,42		0,38		0,50	

p < 0,001 ***; p < 0,01 **; p < 0,05 *

x – liiga vähe andmeid

Tabelist 3 selgub, et Tallinnas ja Tartus on meestel naistega võrreldes väiksem tõenäosus institutsioonidega mitte seotud olla. Mida vanem ollakse Tallinnas, seda väiksem tõenäosus on institutsioonidega mitte seotud olla. Muudes linnades vanuse ja institutsioonidega mitte seotuse vahel statistiliselt olulist seost ei ilmnenud. Mida enam on Tallinnas elavatel uussisserändajatel lapsi, seda suurem tõenäosus on institutsioonidega mitte seotud olla. Tartus on uussisserändajad, kellel on üks laps suurema tõenäosusega institutsioonidega mitte seotud võrreldes nendega, kellel lapsi ei ole. Päritolumaa mängis rolli ainult Pärnus. Seal on Aasiast tulnud uussisserändajatel suurem tõenäosus institutsioonidega mitte seotud olla, võrreldes Venemaalt tulnud uussisserändajatega.

Tabel 4. Eestiga seotuse indeksi seos sotsiaalmajanduslike tunnustega erinevates linnades lineaarse regressiooni mudelite järgi

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	0,25	*	0,19		0,72		1,82	*
Vanus	aastates	0,02	**	0,01		0,04		0,05	
Haridus	Rak kõrg	-0,17		0,79		-0,49		-0,98	
(Taust: kõrg)	Kesk	0,58	**	1,03	*	2,96	*	0,37	
	Kutse ja keskeri	0,19		0,40		0,81		0,86	
	Põhi	0,61		1,64		0,19		-0,18	
	Muu	-0,47		1,37		0,23		x	
Alla 16aastasi lapsi (Taust: 0)	1	-0,16		-0,81	*	0,35		1,32	
Asus Eestisse	2 ja enam	-0,22		0,51		0,43		0,83	
Elama	2013	-0,16		-0,13		-0,13		0,02	
(Taust: varem)	2014	-0,28		-0,77		0,47		-0,16	
	2015	-0,53	**	-0,57		1,49		1,28	
	2016	-0,49	*	-0,54		0,79		1,10	
	2017	-0,11		0,04		1,92		x	
Päritolu	Ukraina	0,68	***	0,74		0,76		0,93	
(Taust: Venemaa)	Soome	-0,74	***	-0,18		x		0,97	
	Lääne-Euroopa	-0,68	***	-0,74		-3,16	*	-0,54	
	SRÜ ja Gruusia	0,31		0,54		-0,57		1,97	
	EL Ida-Euroopa	-0,85	***	-0,36		-2,44		1,06	
	Aasia	0,31		0,14		x		0,18	
	Aafrika	0,61	*	1,63	**	1,05		1,92	
	Ladina-Ameerika	0,21		-0,12		x		x	
	USA ja Kanada	-0,39		-0,03		-2,09		1,45	
	Muu	-0,73		-0,04		-2,27		x	
	Vabaliige	4,64	***	4,81	***	2,15		0,69	
N		1780		346		89		71	
R ²		0,06		0,12		0,29		0,28	

p < 0,001 ***; p < 0,01 **; p < 0,05 *

x – liiga vähe andmeid

Tabelist 4 näeme, et Tallinnas ja Pärnus tunnevad mehed ennast naistest enam Eestiga seotuna. Keskkharidusega inimesed tunnevad ennast kõrgharidusega inimestest enam Eestiga seotuna. Tartus elavad uussisserändajad, kellel on üks laps, tunnevad ennast nendega võrreldes, kellel lapsi ei ole Eestiga vähem seotuna. Need Tallinnas elavad uussisserändajad, kes on Eestis elanud kaks aastat või vähem, tunnevad ennast ka vähem Eestiga seotuna. Muudes linnades Eestis elamise aeg ei olnud statistiliselt olulisel määral selle indeksiga seotud. Tallinnas elavad Ukrainast ja Aafrikast tulnud uussisserändajad tunnevad ennast Eestiga enam seotuna kui Venemaalt tulnud uussisserändajad ning Soomest, Lääne-Euroopast ja Euroopa Liitu kuuluvatest Ida-Euroopa riikidest tulnud tunnevad ennast vähem Eestiga seotuna kui Venemaalt tulnud. Tartus tunnevad ennast Aafrikast tulnud enam Eestiga seotuna kui Venemaalt tulnud. Narvas tunnevad Lääne-Euroopast tulnud ennast Eestiga vähem seotuna kui Venemaalt tulnud.

Lõimumise summaindeks

Lõimumise summaindeksis on eelnevad eestlastega suhete indeks, institutsioonidega seotuse indeks ja Eestiga seotuse indeks summeeritud. Tabel 5 näitab seoseid lõimumise summaindeksi ja erinevate sotsiaalmajanduslike tunnuste vahel.

Tabel 5. Lõimumise summaindeksi seos sotsiaalmajanduslike tunnustega erinevates linnades lineaarse regressiooni mudelite järgi

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	0,56	***	0,17		0,72		0,84	
Vanus	aastates	0,00		0,00		0,01		-0,01	
Haridus	Rakenduslik kõrg	-0,25		0,11		-0,70		-0,25	
(Taust:	Kesk	0,18		0,59	*	0,78		-0,38	
kõrg)	Kutse ja keskeri	-0,14		0,16		0,33		0,09	
	Põhi	-0,29		0,83		-0,64		-1,03	
	Muu	-0,21		0,24		-0,58		x	
Alla 16aastasi lapsi (Taust: 0)	1	-0,33	***	-0,69	**	0,00		1,28	*
Asus Eestisse	2 ja enam	-0,48	***	-0,14		0,27		0,24	
Elama	2013	-0,12		-0,89	*	0,36		-0,35	
(Taust:	2014	-0,41	**	-0,95	**	0,54		-1,03	
varem)	2015	-0,58	***	-1,09	***	1,23		0,14	
	2016	-0,71	***	-1,33	***	0,30		0,31	
	2017	-0,51		-2,06		1,32		x	
Päritolu	Ukraina	0,46	***	0,29		0,34		1,12	
(Taust:	Soome	-0,03		-0,29		x		0,67	
Venemaa)	Lääne-Euroopa	0,43	***	0,36		-1,21		0,89	
	SRÜ ja Gruusia	0,25		0,66	*	0,23		2,34	
	EL Ida-Euroopa	0,06		0,18		-1,17		-0,41	
	Aasia	0,49	***	0,71	*	x		0,01	
	Aafrika	0,73	***	0,88	*	-1,60		1,68	
	Ladina-Ameerika	0,69	**	0,03		x		x	
	USA ja Kanada	0,79	**	0,07		-1,37		0,99	
	Muu	0,59		0,05		-0,19		x	
	Vabaliige	4,93	***	5,82	***	2,76	**	4,04	***
N		1780		346		89		71	
R ²		0,12		0,15		0,17		0,37	

p < 0,001 ***; p < 0,01**; p < 0,05*

x – liiga vähe andmeid

Tabelist 5 selgub, et Tallinnas on meestel naistega võrreldes lõimumise indeksi väärtus kõrgem. Tartus on keskaridusega uussisserändajatel lõimumise indeksi väärtus kõrgem kui kõrgharidusega uussisserändajatel. Mida enam on Tallinnas elavatel uussisserändajatel lapsi, seda madalam on nende lõimumise summaindeksi väärtus. Tartus elavate ühe lapsega uussisserändajate lõimumise

summaindeksi väärtus on madalam kui neil, kel lapsi ei ole. Mida kauem on Tallinnas ja Tartus elavad uussisserändajad olnud Eestis, seda kõrgem on ka nende lõimumise summaindeksi väärtus. Tallinnas elavate Ukrainast, Lääne-Euroopast, Aasiast, Aafrikast, Ladina-Ameerikast, Ameerika Ühendriikidest ja Kanadast tulnud uussisserändajate lõimumise indeksi väärtus on kõrgem kui Venemaalt tulnutel. Tartus elavate SRÜ riikidest, Gruusiast, Aasiast ja Aafrikast tulnud uussisserändajate lõimumise indeksi väärtus on kõrgem kui Venemaalt tulnutel.

Vähelõimunud

Tabelis 6 on võrreldud neid, kes on väga vähe lõimunud (20% vastajatest, kellel oli kõige madalam (0-3) summaindeksi väärtus) nendega, kes on enam lõimunud ja vaadatud, kuidas erinevad sotsiaalmajanduslikud tegurid on vähese lõimumisega seotud.

Tabel 6. Tegurid mis prognoosivad madalat summaindeksi väärtust (0-3) binaarse logistilise regressiooni mudelite alusel

Sõltumatud	tunnused	Tallinn		Tartu		Narva		Pärnu	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	-0,81	***	-0,61		-0,64		1,36	
Vanus	aastates	0,00		0,01		0,02		0,04	
Haridus	Rakenduslik kõrg	0,85	**	x		1,47		0,38	
(Taust: kõrg)	Kesk	-0,36		-1,15		-18,47		3,75	*
	Kutse ja keskeri	0,31		-0,32		0,55		0,58	
	Põhi	0,47		0,54		0,95		3,51	*
	Muu	0,37		0,51		3,25	*	x	
Alla 16aastasi lapsi (Taust: 0)	1	0,58	***	1,32	**	-0,13		-1,1	
	2 ja enam	0,64	***	0,45		-0,84		-0,42	
Asus Eestisse	2013	0,16		0,83		-2,48		1,19	
Elama	2014	0,71	**	0,98		-1,14		1,7	
(Taust: varem)	2015	0,77	**	1,12		-1,89		0,1	
	2016	0,78	**	1,29		-1,28		0	
	2017	0,39		x		x		x	
Päritolu	Ukraina	-0,61	**	0,17		0,22		-2,73	
(Taust: Venemaa)	Soome	0,03		0,67		x		-5,19	*
	Lääne-Euroopa	-0,28		-0,36		2,1		-2,28	
	SRÜ ja Gruusia	-0,19		-1,84		-0,35		x	
	EL Ida-Euroopa	-0,04		0,18		x		2,01	
	Aasia	-0,31		-0,08		x		-0,34	
	Aafrika	-0,63		x		20,7		x	
	Ladina-Ameerika	-1,78	*	0,25		x		x	
	USA ja Kanada	-1,16		x		x		x	
	Muu	-0,57		x		x		x	
	Vabaliige	-1,67	***	-2,91	*	-0,28		-4,11	
N		1780		346		89		71	
R ²		0,11		0,15		0,33		0,49	

p < 0,001 ***; p < 0,01**; p < 0,05*
x – liiga vähe andmeid

Tabelist 6 selgub, et Tallinnas on meestel naistest väiksem tõenäosus olla vähelõimunud. Tallinnas on rakendusliku kõrgharidusega inimestel suurem tõenäosus olla vähelõimunud võrreldes akadeemilise kõrgharidusega inimestega. Pärnus jällegi on kesk- ja põhiharidusega uussisserändajatel kõrgharidusega uussisserändajatega võrreldes suurem tõenäosus olla vähelõimunud. Mida enam on Tallinnas elavatel uussisserändajatel lapsi, seda suurem tõenäosus on neil olla vähelõimunud. Tartus on ühe lapsega uussisserändajatel suurem tõenäosus olla vähelõimunud võrreldes nendega, kel lapsi ei ole. Mida lühemat aega on Tallinnas elavad uussisserändajad Eestis olnud, seda suurem tõenäosus on neil olla vähelõimunud. Muudes linnades Eestis oldud aja ja vähese lõimumise vahel statistiliselt olulisi seoseid ei ilmnenud. Tallinnas on Venemaalt tulnutega võrreldes Ukrainast ja Ladina-Ameerikast tulnutel väiksem tõenäosus olla

vähelõimunud. Pärnus on Soomest tulnutel väiksem tõenäosus olla vähelõimunud võrreldes Venemaalt tulnutega.

Järgnevalt on kõigi linnade andmed kokku pandud ja kaasatud analüüsi ka need inividid, kes elasid väljaspool Tallinnat, Tartut, Narvat ja Pärnut. Nagu eelnevast oli näha, sageli ei olnud erinevates kategooriates linnade kaupa vaadates piisavalt indiviide. Pannes kogu Eesti andmed kokku, saame mudelisse lisada ka tunnused selle kohta, milliseid keeli vastajad kasutavad tööl ja vabal ajal ja uurida, kuidas need on lõimumisega seotud.

Tabel 7. Lõimumisindeksite seosed sotsiodemograafiliste tunnustega lineaarsetes regressioonimudelites.

		Suhted eestlastega		Seotus institutsioonidega		Seotus Eestiga		Summaindeks	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
Sugu	Mees	0,05	***	0,04	***	0,03	**	0,04	***
Vanus	19-24	-0,08	**	-0,05		0,03		-0,03	
(Taust:	25-29	-0,07	*	-0,05		0,06		-0,02	
15-18)	30-34	-0,09	***	-0,05		0,04		-0,03	
	35-39	-0,09	**	-0,04		0,07		-0,02	
	40-49	-0,07	*	-0,02		0,08	*	0,00	
	50+	-0,07	*	-0,08	*	0,10	*	-0,02	
Haridus	Rakenduslik kõrg	0,01		-0,02		-0,04		-0,02	
(Ref:	Kesk	0,00		-0,02		0,06	***	0,01	
Higher)	Kutse, keskeri	-0,01		-0,03	*	0,01		-0,01	
	Põhi	-0,03		-0,02		0,05		0,00	
	Muu	-0,01		-0,04		-0,02		-0,02	
Laste arv	(alla 16)	-0,01		-0,03	***	0,00		-0,01	***
Eestis	oldud aastate arv	0,01	***	0,02	***	0,00		0,01	***
Elukoht	Harjumaa	-0,05	*	0,05		0,00		0,00	
(Taust:	Ida-Virumaa	-0,11	***	0,00		-0,01		-0,04	*
Muu)	Narva	-0,15	***	0,00		-0,05		-0,07	***
	Pärnu	-0,05		-0,03		-0,02		-0,03	
	Tallinn	-0,07	***	0,00		-0,04	*	-0,04	**
	Tartu	-0,05	*	0,03		-0,04		-0,02	
Päritolu-	Ukraina	0,05	***	0,02		0,09	***	0,05	***
riik	Soome	-0,02		0,03		-0,01		0,00	
(Taust:	Lääne-Euroopa	0,08	***	0,04	*	-0,04	*	0,03	*
Venemaa)	SRÜ ja Gruusia	0,01		0,03		0,04	*	0,03	**
	EL Ida-Euroopa	0,06	***	0,00		-0,06	**	0,00	
	Aasia	0,03		0,04	*	0,05	*	0,04	**
	Aafrika	0,04	*	0,04		0,09	***	0,06	***
	Ladina-Ameerika	0,07	**	0,05		0,04		0,05	**
	Põhja-Ameerika	0,09	***	0,05		-0,01		0,04	*
	Muu	0,13	***	0,01		-0,03		0,04	
Keel	Eesti	0,05	*	-0,01		0,04		0,03	
tööl	Eesti, vene, inglise	0,04	**	0,05	***	0,05	**	0,05	***

		Suhted eestlastega		Seotus institutsioonidega		Seotus Eestiga		Summaindeks	
		B	Sig	B	Sig	B	Sig	B	Sig
(Taust:	Eesti, inglise	0,03	*	0,01		0,02		0,02	*
Inglise)	Eesti, vene	-0,02		0,03		0,05	*	0,02	
	Vene, inglise	-0,03	**	0,02		0,04	*	0,01	
	Vene	-0,05	**	0,02		0,02		0,00	
	Muu	0,00		-0,03	*	-0,02		-0,02	
	Ei tööta	-0,08	***	-0,23	***	-0,02		-0,11	***
Keel	Eesti	0,03		-0,01		0,03		0,02	
vabal ajal	Eesti, vene, inglise	0,03		0,01		0,06	**	0,03	*
(Taust:	Eesti, inglise	0,07	***	0,05	**	0,06	**	0,06	***
inglise)	Eesti, vene	0,01		0,00		0,05	*	0,02	
	Vene, inglise	-0,04	*	-0,01		-0,02		-0,03	*
	Vene	-0,11	***	-0,03		-0,03		-0,06	***
	Soome	-0,02		-0,02		-0,02		-0,02	
	Ukraina	-0,14	***	-0,03		-0,04		-0,07	***
	Muu	-0,05	***	0,00		-0,01		-0,02	*
	Vabaliige	0,58	***	0,45	***	0,42	***	0,48	***
N		2582		2582		2582		2582	
R ²		0.28		0.20		0.10		0.25	

*** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05

Sarnaselt sellele, mis erinevate linnade osas välja tuli, tabelist 7 on näha, et ka kogu Eestis on mehed enam integreerunud ja seda kõigi indeksite lõikes. Eriti suur erinevus on meeste ja naiste vahel eestlastega suhete osas, järgneb seos institutsioonidega. Vaadates vanuselisi erinevusi, on noorim vanusegrupp (15-18) kõige enam seotud eestlastega, mis on ilmselt seotud sellega, et nad käivad koolis ja seal tekivad neil suhted eestlastega. Vanim vanusegrupp (50aastased ja vanemad) on vähem seotud institutsioonidega kui kõige noorem vanusegrupp (15-18). Ilmselt see grupp hakkab liikuma tööturult välja ja seega ei ole nii tugevalt enam institutsioonidega seotud. Mida vanemad on uussisserändajad, seda suuremat seost nad tunnevad Eestiga (40aastate ja vanemate puhul on erinevus noorimast vanusegrupist statistiliselt oluline). Ka varasemates uuringutes on leitud, et uussisserändajate integratsioon on seotud nende vanusega (näiteks Kogan, 2011; Yang, 1994). Hariduse ja integratsiooni vahel väga selget seost ei ole. Kutseharidusega uussisserändajad on kõrgharidusega uussisserändajatest enam institutsioonidega seotud. Eestiga tunnevad ennast seotuna keskkaridusega uussisserändajad enam kui kõrgharidusega uussisserändajad. Ka Yang (1994) on leidnud, et hariduskaala keskel olevad uussisserändajad on enam lõimunud kui madala või kõrge haridusega uussisserändajad.

Mida enam on uussisserändajatel lapsi, seda vähem on nad integreerunud. Nagu eelnevalt selgus, see seos ilmneb peamiselt Tallinnas elavate uussisserändajate tõttu (kuna Tallinnas elavaid on vastajate seas suur osakaal) ja peamiselt seetõttu, et mida enam on uussisserändajatel lapsi, seda vähem on neil suhteid eestlastega ja seda vähem on nad seotud institutsioonidega (need seosed ilmnevad jällegi peamiselt Tallinnas). Dribe ja Lundh (2008) on samuti leidnud, et väljaspool suuremaid linnu on uussisserändajad enam integreerunud.

Mida kauem on uussisserändajad Eestis elanud, seda paremini on nad integreerunud. Vaadates erinevaid dimensioone, selgub, et mida kauem on uussisserändajad elanud Eestis, seda enam on neil suhteid eestlastega ja seda enam on nad seotud institutsioonidega, aga seotust Eestiga Eestis elamise aeg ei mõjuta. Uussisserändajatel, kes elavad väljaspool suuremaid linnu, Ida-Virumaad ja

Harjumaad, on enam suhteid eestlastega, kui eelpool mainitud kohtades elavatel uussisserändajatel ning nad tunnevad ennast Eestiga enam seotuna kui Tallinnas elavad uussisserändajad.

Venemaalt pärit uussisserändajad on Ukrainast, Lääne-Euroopast, Euroopa Liidu idapoolsetest riikidest, Aafrikast, Lääne-Ameerikast ja Põhja-Ameerikast pärit uussisserändajatega võrreldes vähem integreerunud. Lõimumise erinevaid dimensioone vaadates on Venemaalt tulnutel vähem just suhteid eestlastega. Danzer ja Yaman (2013) on leidnud, et kui mingi etnilise grupi esindajaid on sihtriigis juba piisavalt suur kogukond, siis sellest riigist pärit uussisserändajatel on sihtriigi põhirahvusega kontaktide loomine kulukam. Dribe ja Lundh (2008) leidsid, et mida suurem oli vastav kogukond sihtriigis, seda vähem sisserännanud abiellusid põhirahvuse esindajatega. Samas jällegi tunnevad Venemaalt pärit uussisserändajad ennast Eestiga enam seotuna kui Euroopa Liidust ja Euroopa majanduspiirkonnast tulnud uussisserändajad ning Venemaalt tulnutest veel enam Eestiga seotuna tunnevad ennast uussisserändajad Ukrainast, SRÜ riikidest ja Gruusiast, Aafrikast ja Aasiast.

Kui tööl või vabal ajal kasutatakse Eesti keelt, siis on uussisserändajad enam integreerunud, erinevate dimensioonide lõikes on neil eelkõige enam suhteid eestlastega. Kui tööl või vabal ajal on üheks kasutatavatest keeltest vene keel või mõni muu keel (mitte eesti ega inglise keel), siis on uussisserändajad vähem integreerunud, eriti on neil vähem kontakte eestlastega.

KOKKUVÕTE

Kõigi moodustatud indeksite puhul tulevad esile sarnased seosed sotsiaalmajanduslike tunnustega, mis tähendab seda, et kuigi erinevad alaindeksid mõõdavad lõimumise erinevaid tahke, on nende omavaheline kooskõla suur ja neid võib edukalt kasutada uussisserändajate lõimumise mõõtmiseks.

Kõik indeksid näitavad, et mehed on paremini lõimunud ja seda eriti Tallinnas. Siinkohal ilmselt mängivad rolli traditsioonilised soorollid, kus sageli kolitakse sihtriiki just mehe tõttu (töö või õpingute tõttu) ning ülejäänud pere tuleb temaga kaasa.

Suure probleemina joonistub välja lastega perede lõimumine ja seda jällegi kõige teravamalt Tallinnas. Mida enam on alla 16aastasi lapsi, seda vähem on uussisserändajad lõimunud. Seega, see on kindlasti grupp kellele peaks enam tähelepanu pöörama. Tartus jäävad madala lõimumise poolest silma just ühe lapsega uussisserändajad. Kahjuks ei ole antud uuringus laste vanust küsitud, kuid võib arvata, et kui peres on ainult üks laps, siis on tegemist tõenäoliselt üsna väikese lapsega. Seega võib arvata, et lapsevanematest uussisserändajate vähese lõimumise probleem kaob, kui laps(ed) saab(vad) vanemaks ja tõenäoliselt ka erinevate lastele mõeldud institutsioonide kaudu (lasteaed, kool) vanemadki saavad enam kontakte kohalikega ja seotuks kohaliku ühiskonnaga. Pärnu jällegi paistab positiivse näitena silma selle poolest, et ühe lapsega uussisserändajad on paremini lõimunud kui ilma lasteta uussisserändajad.

Võrreldes erinevaid piirkondi, on uussisserändajad kõige paremini lõimunud just väljasool suuremaid linnu, Ida-Virumaad ja Harjumaad. Väljaspool mainitud piirkondi on uussisserändajatel kõige enam just suhteid eestlastega. Tallinnas on aga Eestiga seotus kõige madalam.

Veel tuleb probleemikohana ära märkida, et just Venemaalt tulnud uussisserändajad paistavad mitmes indeksis silma vähese lõimumisega. Varasemalt on leitud, et kui ühiskonnas on olemas sama vähemusrahvuse oma rahvuse esindajad, siis see tõstab põhirahvusega suhtlemise kulusid ja

vähendab nendega kontakte (Danzer & Yaman, 2013). Siinkohal ei ole probleem ainult keeles, sest Ukrainast tulnud inimesed paistavad selgelt silma kõrge lõimumise taseme poolest.

Eestiga seotust ei suurenda siin oldud aeg, õigem tunnevad ennast Eestiga seotuna need, kes on sarnase ajaloolis-keelelise taustaga (endise NSV Liidu riikidest pärit uussisserändajad) ja need uussisserändajad, kes tulevad väljastpoolt Euroopa Liitu madalama elatustasemega maadest.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Arbaci, S., & Malheiros, J. (2010). De-segregation, peripheralisation and the social exclusion of immigrants: Southern European cities in the 1990s. *Journal of ethnic and migration studies*, 36(2), 227–255.
- Constant, A. F., Gataullina, L., & Zimmermann, K. F. (2009). Ethnosing immigrants. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 69(3), 274–287.
- Constant, A. F., & Massey, D. S. (2002). Return migration by German guestworkers: Neoclassical versus new economic theories. *International migration*, 40(4), 5–38.
- Constant, A. F., Roberts, R., & Zimmermann, K. F. (2009). Ethnic identity and immigrant homeownership. *Urban Studies*, 46(9), 1879–1898.
- Danzer, A. M., & Ulku, H. (2011). Integration, social networks and economic success of immigrants: A case study of the Turkish community in Berlin. *Kyklos*, 64(3), 342–365.
- Danzer, A. M., & Yaman, F. (2013). Do ethnic enclaves impede immigrants' integration? Evidence from a quasi-experimental social-interaction approach. *Review of International Economics*, 21(2), 311–325.
- Denessen, E., Driessena, G., & Slegers, P. (2005). Segregation by choice? A study of group-specific reasons for school choice. *Journal of education policy*, 20(3), 347–368.
- Dribe, M., & Lundh, C. (2008). Inter-marriage and immigrant integration in Sweden: An exploratory analysis. *Acta Sociologica*, 51(4), 329–354.
- Esser, H. (2001). *Integration und ethnische Schichtung*. Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung (MZES). http://edoc.vifapol.de/opus/volltexte/2014/5134/pdf/wp_40.pdf
- Favell, A. (2010). Integration and nations: The nation-state and research on immigrants in Western Europe. *Selected studies in international migration and immigrant incorporation*, 1, 371–404.

- Fennelly, K., & Orfield, M. (2008). Impediments to the integration of immigrants: A case study in the Twin Cities. *Twenty-first century gateways: Immigrant incorporation in suburban America*, 200–224.
- Harder, N., Figueroa, L., Gillum, R., Hangartner, D., Laitin, D. D., & Hainmueller, J. (2018a). A Pragmatic Measure of Immigrant Integration. *Proceedings of the National Academy of Sciences*.
- Harder, N., Figueroa, L., Gillum, R. M., Hangartner, D., Laitin, D. D., & Hainmueller, J. (2018b). Multidimensional measure of immigrant integration. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(45), 11483–11488.
- Haug, S. (2003). Interethnische freundschaftsbeziehungen und soziale integration. *KZfSS Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 55(4), 716–736.
- Kaldur, K., Kivistik, K., Pohla, T., Veliste, M., Pertsjonok, N., Käger, M., & Roots, A. (2019). *Uussisserändajate kohanemine Eestis*. Balti Uuringute Instituut.
https://www.siseministeerium.ee/sites/default/files/uussisserandajate-kohanemine-eestis-2019-ee_1.pdf
- Karsten, S., Felix, C., Ledoux, G., Meijnen, W., Roeleveld, J., & Van Schooten, E. (2006). Choosing segregation or integration? The extent and effects of ethnic segregation in Dutch cities. *Education and Urban Society*, 38(2), 228–247.
- Karsten, S., Ledoux, G., Roeleveld, J., Felix, C., & Elshof, D. (2003). School choice and ethnic segregation. *Educational policy*, 17(4), 452–477.
- Kazempur, A., & Halli, S. (2000). The invisible barrier: Neighbourhood poverty and integration of immigrants in Canada. *Journal of International Migration and Integration/Revue de l'integration et de la migration internationale*, 1(1), 85–100.
- Kogan, I. (2011). New immigrants—old disadvantage patterns? Labour market integration of recent immigrants into Germany. *International Migration*, 49(1), 91–117.

- Lyons-Padilla, S., Gelfand, M. J., Mirahmadi, H., Farooq, M., & Van Egmond, M. (2015). Belonging nowhere: Marginalization & radicalization risk among Muslim immigrants. *Behavioral Science & Policy*, 1(2), 1–12.
- MIPEX. (2015). *Migrant Integration Policy index*. <http://www.mipex.eu/play/>
- Musterd, S., & Ostendorf, W. (2009). Residential segregation and integration in the Netherlands. *Journal of ethnic and migration studies*, 35(9), 1515–1532.
- Semyonov, M., & Glikman, A. (2008). Ethnic residential segregation, social contacts, and anti-minority attitudes in European societies. *European Sociological Review*, 25(6), 693–708.
- Waldrauch, H., & Hofinger, C. (1997). An index to measure the legal obstacles to the integration of migrants. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 23(2), 271–285.
- Wessel, T., Andersson, R., Kauppinen, T., & Andersen, H. S. (2017). Spatial integration of immigrants in Nordic cities: The relevance of spatial assimilation theory in a welfare state context. *Urban Affairs Review*, 53(5), 812–842.
- Yang, P. Q. (1994). Explaining immigrant naturalization. *International migration review*, 28(3), 449–477.